

Để mãi mãi xứng đáng là cơ quan đại diện cho ý chí và nguyện vọng của nhân dân / Nông Đức Mạnh // Nhân dân. - 1996. - Ngày 6 tháng 1. - tr. 1, 3.

Trong những ngày đầu năm mới 1996 này, chúng ta vui mừng kỷ niệm 50 năm cuộc Tổng tuyển cử bầu ra Quốc hội khóa I của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa - Nhà nước công nông đầu tiên ở Đông Nam - Châu Á.

Nửa thế kỷ đã đi qua, nhưng khí thế hào hùng của ngày hội non sông, ngày 6/1/1946 ấy vẫn còn mãi mãi trong lòng mỗi người dân của đất nước Việt Nam độc lập, tự do, không phải chỉ hôm qua, hôm nay mà còn mãi mãi sau này. Ngày ấy, trong bối cảnh thù trong giặc ngoài và tình hình kinh tế - xã hội hết sức khó khăn, vừa kháng chiến ở miền Nam, vừa giải quyết và đối phó với nhiều vấn đề cấp bách ở miền Bắc, nhưng với không khí phấn khởi và tinh thần dân tộc được dâng cao sau thắng lợi của Cách mạng tháng Tám, nhân dân cả nước đã đón nhận cuộc Tổng tuyển cử từ Sắc lệnh số 51 của Chính phủ lâm thời bằng chính hành động, cách mạng, đẩy mạnh kháng chiến chống ngoại xâm, cả nước hướng về Nam bộ, tích cực tham gia sản xuất để chống giặc đói, diệt giặc dốt. Ngày 6/1/1946, cuộc Tổng tuyển cử đã được tiến hành trong cả nước, đặc biệt ở các tỉnh miền Nam, cuộc bầu cử đã diễn ra dưới bom đạn ác liệt của quân thù, nhiều người đã ngã xuống khi vẫn cầm lá phiếu trong tay. Cuộc Tổng tuyển cử thắng lợi Quốc hội đầu tiên của nước Việt Nam ra đời với 333 đại biểu, gồm các thành phần giai cấp các dân tộc và các tầng lớp nhân dân được cử tri “chọn mặt gửi vàng” thể hiện tính rộng rãi, tính nhân dân và tính dân tộc sâu sắc. Đây chính là kết quả của sự gắn bó máu thịt và niềm tin sắt đá của các tầng lớp nhân dân trong cả nước đối với Đảng, Bác Hồ và chính quyền còn non trẻ của chúng ta, là mốc son chói lọi đánh dấu bước phát triển nhảy vọt đầu tiên về thể chế dân chủ của nước Việt Nam. Quốc hội ra đời trong khói lửa của cuộc đấu tranh gay go, quyết liệt, vừa là thành quả, vừa là yêu cầu bức thiết của cách mạng, đó là Quốc hội của độc lập dân tộc, của thống nhất đất nước và của đại đoàn kết toàn dân. Thắng lợi của cuộc Tổng tuyển cử tháng 1/1946 và của kỳ họp thứ Nhất, Quốc hội khóa I (tháng 3/1946) với sự ra đời của bản Hiến pháp tiến bộ và Chính phủ liên hiệp kháng chiến mở ra triển vọng của một thời kỳ mới, thời kỳ đất nước ta có một Quốc hội, một Chính phủ thống nhất, một hệ thống chính quyền hoàn toàn đầy đủ danh nghĩa về mặt pháp lý để đại diện cho nhân dân Việt Nam về đối nội và đối ngoại. Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là Nhà nước của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân, được nhân dân giao phó trọng trách

điều hành đất nước, tổ chức toàn dân kháng chiến kiến quốc và giải quyết quan hệ của Việt Nam trên trường quốc tế

Từ cuộc Tổng tuyển cử đầu tiên đến nay, Quốc hội Việt Nam đã có 9 nhiệm kỳ hoạt động, và dù ở mỗi thời điểm khác nhau, hoàn cảnh khác nhau đều có những đóng góp xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng chung của đất nước, của nhân dân. Quốc hội khóa I (1946 – 1960) hoạt động trong điều kiện cả nước vừa phải hoàn thành cách mạng giải phóng dân tộc, vừa thực hiện từng bước cải cách dân chủ, đã góp phần quan trọng vào cuộc kháng chiến trường kỳ chống thực dân Pháp, kết thúc thắng lợi bằng chiến dịch Điện Biên Phủ lịch sử chấn động địa cầu, đưa miền Bắc đi lên chủ nghĩa xã hội, tiếp tục đấu tranh giải phóng miền Nam, thống nhất nước nhà, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ trong cả nước.

Quốc hội khóa II (1960 – 1964) được tổ chức theo Hiến pháp 1960, hoạt động trong thời kỳ tất cả cho tiền tuyến, tất cả để thánh thắng giặc Mỹ xâm lược, đã có đóng góp quan trọng vào việc hoàn thành nhiệm vụ xây dựng và khôi phục kinh tế ở miền Bắc, đẩy mạnh cuộc đấu tranh chống Mỹ cứu nước ở miền Nam. Đã có những chính sách phù hợp về dân chủ, quan tâm đến lợi ích nhiều mặt hằng ngày của mọi tầng lớp nhân dân. Đó là yếu tố quan trọng góp phần bảo đảm hiệu lực, hiệu quả của chính quyền nhà nước trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và giải phóng miền Nam, tiến tới thống nhất đất nước.

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, sự kiện lịch sử có ý nghĩa cực kỳ quan trọng là chúng ta đã tổ chức thành công tốt đẹp cuộc Tổng tuyển cử bầu Quốc hội chung của cả nước, 25/4/1976 tại kỳ họp thứ Nhất, Quốc hội thống nhất khóa VI đã thông qua nghị quyết về tên nước, quốc kỳ, quốc huy, quốc ca và tổ chức nhà nước khi chưa có Hiến pháp mới. Sự ra đời của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, mở đầu cho bước phát triển mới trong quá trình đi lên của đất nước. Quốc hội khóa VI đã có những đóng góp tích cực vào việc xây dựng hệ thống chính quyền ở miền Nam, xây dựng hệ thống pháp luật thống nhất, bảo vệ chính quyền trong điều kiện hòa bình, xây dựng chủ nghĩa xã hội trên phạm vi cả nước để góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị trong giai đoạn lịch sử này. Quốc hội khóa VI đã thông qua Hiến pháp 1980.

Quốc hội khóa VII (1980-1987) và khóa VIII (1987 – 1992) được tổ chức và hoạt động trên cơ sở Hiến pháp 1980, đã đẩy mạnh công tác lập pháp, tăng cường công tác giám sát và quyết định các vấn đề quan trọng khác để đáp ứng yêu cầu đổi mới toàn diện đất nước. Xác định nguyên tắc, phương hướng xây dựng nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần vận hành theo cơ chế thị trường có sự quản lý của nhà

nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Thành tích, nổi bật nhất là Quốc hội khóa VIII đã thông qua Hiến pháp 1992, Hiến pháp của thời kỳ đổi mới, phù hợp với thực tế của đất nước và xu thế tiến bộ của thời đại trên cơ sở điều kiện, hoàn cảnh đặc điểm của Việt Nam, đánh dấu sự trưởng thành về trình độ lập hiến ở nước ta.

Quốc hội khóa IX hiện nay được tổ chức và hoạt động trên cơ sở Hiến pháp 1992, đã phát huy những kết quả đạt được của Quốc hội các khóa trước, có những đổi mới đáng kể, tiến hành tương đối đồng bộ, khẩn trương và có hiệu quả trên quy mô rộng lớn. Các hoạt động nhằm thực hiện chức năng, quyền hạn, nhiệm vụ do hiến pháp và luật tổ chức Quốc hội quy định. Lập hiến, lập pháp, giám sát và quyết định các vấn đề trọng đại của đất nước, góp phần đưa công cuộc đổi mới của đất nước được đề ra từ Đại hội Đảng lần thứ VI và được Đại hội lần thứ VII khẳng định, tiếp tục đẩy mạnh lên tầm cao mới và chiều sâu mới.

Nhìn lại chặng đường 50 năm qua của Quốc hội Việt Nam, chúng ta vui mừng vì cơ quan đại biểu cao nhất của nhân dân, cơ quan quyền lực, nhà nước cao nhất ngày càng hoạt động có hiệu quả thực hiện đầy đủ hơn nhiệm vụ, quyền hạn theo quy định của pháp luật bằng việc thông qua và ban hành các bản Hiến pháp 1946, 1960, 1980, 1992 và nhiều đạo luật ở các thời kỳ khác nhau. Ở mỗi nhiệm kỳ khác nhau, Quốc hội đã khẳng định vai trò của mình trong công tác lập hiến và lập pháp, ngày càng tiến tới xây dựng hệ thống pháp luật, hoàn chỉnh đồng bộ, tạo khuôn khổ pháp lý cho công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc thân yêu. Cùng với công tác xây dựng pháp luật, hoạt động giám sát ngày càng được tăng cường trên các lĩnh vực kinh tế xã hội thực thi pháp luật, giữ gìn kỷ cương phép nước. Hoạt động của Quốc hội ngày càng chủ dân chủ, thể hiện qua các kỳ họp Quốc hội và các phiên họp của các cơ quan của Quốc hội, của các đoàn đại biểu Quốc hội và các cuộc tiếp xúc cử tri của đại biểu Quốc hội để nắm tâm tư, nguyện vọng, ghi nhận những kiến nghị xác đáng của nhân dân. Quốc hội đã thực sự góp phần quan trọng vào việc tăng cường dân chủ xã hội, chủ nghĩa và phát huy quyền làm chủ của nhân dân trên mọi lĩnh vực, bảo đảm trên thực tế tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân.

Nhân kỷ niệm 50 năm Quốc hội Việt Nam, phấn khởi với những thành tích đạt được trong gần 9 nhiệm kỳ qua, chúng ta càng xác định rõ trách nhiệm trong thời gian tới. Quốc hội đảm nhiệm sứ mệnh cao cả của mình ở thời điểm mà dân tộc ta đang cùng cả loài người chuẩn bị bước vào thế kỷ XXI. Đây là thời điểm vô cùng quan trọng với những thử thách lớn, nhưng cũng nhiều triển vọng và vận hội lớn, bên cạnh những thuận lợi là cơ bản về đối nội, đối ngoại được mang lại từ nỗ

lực vượt bậc của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân trong những năm vừa qua, chúng ta đang đứng trước những thách thức to lớn về sự tụt hậu xa hơn về kinh tế so với các nước trong khu vực, về âm mưu “diễn biến hòa bình”, về tệ tham nhũng, buôn lậu và các tệ nạn xã hội khác do mặt trái của cơ chế, cơ chế, thị trường mang lại. Đối với người Đại biểu Quốc hội, đó còn là trách nhiệm, là lương tâm, là tình cảm của người được nhân dân tin tưởng, gửi gắm tâm tư, nguyện vọng của mình. Trọng trách to lớn đầu tiên mà Quốc hội phải đảm nhiệm là sớm xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật đầy đủ, đồng bộ để điều chỉnh các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đảm bảo trật tự an toàn xã hội. Cùng với công tác xây dựng pháp luật, quốc hội sẽ tăng cường hơn nữa công tác giám sát, tập trung vào những lĩnh vực bức xúc của cuộc sống đặt ra như thu chi, cấp phát, ngân sách, cân đối xuất nhập khẩu, quản lý và sử dụng đất đai, kiểm chế và đẩy lùi lạm phát.

Phát huy những kết quả đạt được trong lĩnh vực đối ngoại, thời gian tới Quốc hội sẽ góp phần cùng với các cơ quan khác của nhà nước cùng toàn Đảng, toàn dân ta đẩy mạnh hơn nữa mặt công tác này theo hướng Việt Nam muốn là bạn với tất cả các nước trong cộng đồng thế giới, phấn đấu vì hòa bình, hữu nghị, độc lập và phát triển, nhằm tăng cường quan hệ hữu nghị, hợp tác và sự hiểu biết lẫn nhau giữa Quốc hội ta với Quốc hội các nước.

Công cuộc đổi mới đất nước đang đòi hỏi chúng ta phải từng bước hoàn thiện và nâng cao hiệu quả quản lý của bộ máy nhà nước, trước hết là cải cách một bước nền hành chính nhằm mục đích làm cho nhà nước hoạt động có hiệu lực và hiệu quả hơn, đủ sức gánh vác nhiệm vụ nặng nề mà nhân dân giao phó. Quốc hội với trọng trách lớn lao là quyết định các vấn đề quan trọng của đất nước phải là khâu đột phá về lĩnh vực này, sự công kênh, kém hiệu lực, nhiệm vụ còn chồng chéo giữa các cơ quan Nhà nước, cán bộ còn bất cập với công việc được giao, thủ tục hành chính còn phiền hà đang là những vấn đề đặt ra trước mắt chúng ta mà quốc hội phải có trách nhiệm xem xét để có được những đạo luật, quy định cụ thể và những quyết định xác đáng làm chuyển biến tình hình tạo tiền đề cho sự phát triển của đất nước.

Để thực hiện đầy đủ nhiệm vụ trên, Quốc hội phải đổi mới cả về tổ chức và phương thức hoạt động. Quốc hội Việt Nam được tổ chức trong một Nhà nước của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân, nhất thiết phải bao gồm các đại biểu của các tầng lớp nhân dân thuộc các thành phần dân tộc, thể hiện khối đại đoàn kết toàn dân. Quốc hội phải có vai trò to lớn trong việc thông qua thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của mình, góp phần tích cực vào việc hoàn thiện hệ thống tổ chức bộ

máy Nhà nước, xác định rõ chức năng của từng cơ quan để có sự phân công và phối hợp chặt chẽ trong việc thực hiện 3 quyền, lập pháp, hành pháp và tư pháp, bảo đảm cho quyền lực Nhà nước có hiệu lực và hiệu quả, góp phần tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa, xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam để quản lý xã hội bằng pháp luật và theo pháp luật.

50 năm qua, sự lãnh đạo của Đảng là nhân tố quyết định để Nhà nước ta thật sự là Nhà nước pháp quyền của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân, đưa đất nước phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Đảng thực hiện sự lãnh đạo của mình bằng việc đề ra chủ trương, chính sách, các nguyên tắc, quan điểm lớn về tổ chức và hoạt động của Quốc hội, chỉ đạo, giải quyết những vấn đề cụ thể, quan trọng của Hiến pháp, quy định thuộc thẩm quyền của Quốc hội. Sự lãnh đạo của Đảng có tính chất quyết định trong việc nâng cao vị trí và vai trò của Quốc hội. Vì lẽ đó, đổi mới tổ chức và hoạt động của Quốc hội gắn liền với việc tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo của Đảng đối với Quốc hội, nâng cao hơn nữa nhận thức của cán bộ đảng viên và nhân dân về vị trí, vai trò của Quốc hội trong công cuộc đổi mới đất nước, thu hút sự đóng góp của cán bộ, đảng viên, nhân dân và hoạt động của Quốc hội, các cấp ủy đảng cần tăng cường vai trò lãnh đạo đối với hoạt động của các đoàn đại biểu Quốc hội và đại biểu Quốc hội, lãnh đạo chính quyền các cấp, đề cao trách nhiệm trong việc hỗ trợ và tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động của Quốc hội tại địa phương.

Kỷ niệm 50 năm Quốc hội Việt Nam, một lần nữa khẳng định niềm tin tuyệt đối của Quốc hội, của nhân dân đối với Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh, lãnh tụ thiên tài của cách mạng Việt Nam, vừa là công dân số một, vừa là đại biểu Quốc hội đầu tiên của nước Việt Nam độc lập. Hướng về Đảng, hướng về Người, Quốc hội và nhân dân ta xin nguyện mãi mãi đi theo con đường mà Đảng và người đã chọn. Nhân dân ta ghi nhận những đóng góp quý báu của các vị đại biểu Quốc hội mà trước hết là các vị đại biểu Quốc hội các khóa trước, đã góp phần cùng với tập thể Quốc hội phấn đấu không mệt mỏi trên cương vị người đại biểu của nhân dân để làm tròn trách nhiệm mà nhân dân giao phó.

Chúng ta tin tưởng rằng phát huy truyền thống vẻ vang và hào hùng của dân tộc dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam quang vinh. Với sự giúp đỡ và giám sát chặt chẽ của nhân dân, Quốc hội nước ta sẽ hoạt động ngày càng có hiệu lực và hiệu quả hơn, góp phần xứng đáng và sự nghiệp cách mạng của cả nước, phấn đấu vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh, mãi xứng đáng là cơ quan đại diện cho ý chí và nguyện vọng của nhân dân.

